

Sygn. akt I C 1507/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Aneta Fiałkowska – Sobczyk

Protokolant: Aneta Łokaj

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2015 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa B. M. (1) i B. K. (1)

przeciwko (...) Centrum (...) we W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) Centrum (...) we W. łącznie na rzecz powodów B. M. (1) i B. K. (1), współników spółki cywilnej P.H.U. (...) s.c. B. M., B. K. z siedzibą w P., kwotę 120 572,18 zł (sto dwadzieścia tysięcy pięćset siedemdziesiąt dwa zł i osiemnaście groszy) z ustawowymi odsetkami od:

- kwoty 55 350 zł od dnia 13 maja 2014 r. do dnia zapłaty;
- kwoty 55 222,18 zł od dnia 29 lipca 2014 r. do dnia zapłaty;
- kwoty 10 000 zł od dnia 28 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego (...) Centrum (...) we W. łącznie na rzecz powodów B. M. (1) i B. K. (1), współników spółki cywilnej P.H.U. (...) s.c. B. M., B. K. z siedzibą w P., kwotę 9 647 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt I C 1507/14

UZASADNIENIE

Powodowie B. M. (1) i B. K. (1) prowadzący wspólnie działalność gospodarczą pod firmą PHU (...) s.c. w P., wnieśli o zasądzenie od strony pozwanej (...) Centrum (...) we W. kwoty 120 572,18 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwot: 55 350 zł od dnia 18 marca 2014 r. do dnia zapłaty, 55 222,18 zł od dnia 7 lipca 2014 r. do dnia zapłaty i 10 000 zł od dnia 17 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty.

Uzasadniając żądanie pozwu powodowie podali, że w dniu 20 maja 2013 r. zawarli z (...) Spółką z o. o. umowę dotyczącą kompleksowego wykonania robót elektrycznych w ramach prowadzonego zadania inwestycyjnego przez stronę pozwaną w trybie zamówienia publicznego. Powodowie byli podwykonawcą robót zleconych spółce (...) przez stronę pozwaną jako inwestora. Główny wykonawca poinformował inwestora o zleceniu prac podwykonawcy, wskutek czego zawarty został aneks nr (...) do umowy w sprawie zamówienia publicznego obejmujący kompleksowe wykonanie robót elektrycznych. W okresie od 21 maja 2013 r., do chwili odstąpienia od umowy przez stronę pozwaną z winy generalnego wykonawcy w dniu 17 kwietnia 2014 r., powodowie wykonywali roboty budowlane zlecone przez wykonawcę, za co wystawili faktury VAT. Wykonawca zapłacił należności z tytułu faktur nr (...) z 03.07.2013 r., nr (...)

z 23.09.2013 r. oraz nr (...) z 06.12.2013 r., po potrąceniu kwoty 10 000 zł kaucji gwarancyjnej wynikającej z zapisu § 9 umowy, natomiast należności z faktur nr (...) z 06.02.2014 r. na kwotę 55 350 zł i nr (...) z 02.06.2014 r. na kwotę 55 222,18 zł, nie zostały uregulowane.

Powodowie wskazali, że główny wykonawca z powodu problemów finansowych zwrócił się do inwestora o dokonanie bezpośrednich wypłat na rzecz podwykonawców, jednakże ten pomimo wezwania nie uiszczył powodom należnych z faktur kwot. W dniu 18 kwietnia 2014 r. strona pozwana poinformowała powodów o odstąpieniu od umowy z wykonawcą i wezwała do przedłożenia dokumentacji umożliwiającej ustalenie poziomu zobowiązań, na co powodowie wskazali, że na dzień 18 kwietnia 2014 r. wykonawca (...) Sp. z o.o. zalega z zapłatą kwoty 55 350 zł i wezwała pozwaną do zapłaty.

Przy czym wszystkie wykonane przez powodów prace zostały odebrane, jednakże nie otrzymali oni pełnego wynagrodzenia.

Wobec ogłoszenia w dniu 11.06.2014 r. przez Sad Rejonowy dla Wrocławia – Fabrycznej we Wrocławiu upadłości z możliwością zawarcia układu (...) Sp. z o.o. nie mogą liczyć na uregulowanie zobowiązań przez wykonawcę, wobec czego opierając się na solidarnej odpowiedzialności inwestora za zapłatę wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane powodowie domagają się zapłaty od pozwanego. Pomimo jednak wielokrotnych wezwań i udokumentowania faktycznego wykonania prac strona pozwana uchyla się od odpowiedzialności. Zdaniem powodów, strona pozwana odpowiada względem nich na podstawie art. 647¹ § 5 k.c.

Przy czym pozwana nie negowała zarówno faktu wykonania prac jak też i wysokości należności za te prace. Powodowie podkreślili, że umowa zawarta pomiędzy nimi a wykonawcą przewidywała obowiązek rozliczenia się zamawiającego z wykonawcą z wykonanych robót według stanu na dzień rozwiązania umowy, w przypadku odstąpienia od umowy lub jej wypowiedzenia. Oznacza to, że pozwana ma obowiązek rozliczenia się z powodami za roboty wykonane w okresie od 21.05.2013 r. do 17.04.2014 r. na podstawie wystawionych przez powodów faktur i protokołów finansowego zaawansowania robót, tym bardziej, iż pozwana na żadnym etapie wykonywania robót nie zgłaszała zastrzeżeń co do faktu wykonywania prac przez powodów.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana (...) Centrum (...) we W. wniosła o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu swojego stanowiska w sprawie pozwana wskazała, że w dniu 12 stycznia 2012 r. jako inwestor zawarła z konsorcjum (...) Spółka z o. o. i B. B. umowę przedmiotem której było wykonanie zadania pod nazwą Modernizacja i rozbudowa wraz z doposażeniem obiektu L. na potrzeby ośrodka fizjoterapeutycznego (...) Centrum (...) w P. Zamiejskowej w O.. Jednocześnie strona pozwana potwierdziła, że powodowie byli podwykonawcą w zakresie robót elektrycznych i w dniu 14 marca 2014 r. złożyli oświadczenie, iż w terminie od 01.02.2014 r. do 28.02.2014 r. wykonali instalacje elektryczne objęte umową z dnia 20.05.2013 r. a prace zostały z wykonawcą (...) Spółka z o. o. rozliczone i zapłacone.

Dołączony do faktury n (...) protokół finansowego zaawansowania robót obejmował roboty od 01.01.2013 r. do 06.02.2014 r., a więc w okresie objętym złożonym oświadczeniem.

Z kolei faktura VAT nr (...) z dnia 02.06.2014 r. na kwotę 55 222,18 zł została wystawiona już po odstąpieniu od umowy przez inwestora, gdy pozwanej z wykonawcą (...) Sp. z o.o. nie łączył już stosunek umowny, co jej zdaniem powoduje brak odpowiedzialności solidarnej z generalnym wykonawcą za nieuregulowane zobowiązania.

Nadto roszczenie o zwrot kwoty 10 000 zł z tytułu kaucji gwarancyjnej również jest nieuzasadnione.

Po pierwsze podwykonawca nie może obciążać inwestora odpowiedzialnością za zapłatę należności ubocznych czy też kwot tzw. kaucji zabezpieczających, a nadto nawet gdyby Sąd uznał odpowiedzialność inwestora za zapłatę kaucji gwarancyjnej, to z ostrożności procesowej pozwany podnosi, że kaucja w chwili obecnej nie może być zwrócona, albowiem umowa łącząca powoda z wykonawcą, z którym pozwany ponosi wobec powoda solidarną odpowiedzialność,

wyraźnie wskazuje, że zabezpieczenie może zostać zwrócone w ciągu 30 dni od daty bezusterkowego odbioru końcowego całej inwestycji przez inwestora.

Do dnia dzisiejszego nie podpisano protokołu odbioru końcowego całej inwestycji.

Również z ostrożności procesowej strona pozwana wskazała, że nie ponosi odpowiedzialności za należności uboczne – odsetki. Powodowie domagają się odsetek mając na uwadze terminy wskazane w umowie łączącej powodów z wykonawcą, a pozwany jako inwestor nie odpowiada na podstawie art. 647¹ k.c. za te należności.

W piśmie procesowym z dnia 5 stycznia 2015 r. powodowie podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie zmienili żądanie co do daty, od której domagają się odsetek i tak wniesli o zasądzenie kwoty 120 572,18 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty:

- 55 350 zł od dnia 13 maja 2014 r. do dnia zapłaty,
- 55 222,18 zł od dnia 29 lipca 2014 r. do dnia zapłaty;
- 10 000 zł od dnia 28 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty.

Na uzasadnienie powyższego powodowie wskazali, że wielokrotnie wzywali pozwanego do zapłaty dochodzonych kwot i tak kwoty 55 350 zł w dniu 29.04.2014 r., w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania tj. od dnia 5 maja 2014 r., kwoty 10 000 zł w dniu 10.06.2014 r. w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania tj. od dnia 13.06.2014 r. i kwoty 55 222,18 zł w dniu 9 lipca 2014 r., w terminie 14 dni od daty doręczenia wezwania tj. od dnia 29 lipca 2014 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 12 stycznia 2012 r. pomiędzy (...) Centrum (...) we W. jako zamawiającym i konsorcjum wykonawców w składzie: (...) Sp. z o.o. w S. (lider) i B. B. jako wykonawcą zwarta została w trybie zamówienia publicznego umowa o roboty budowlane nr (...), przedmiotem której było opracowanie dokumentacji projektowej i wykonanie robót budowlanych w zakresie przebudowy obiektu (...) na potrzeby ośrodka fizjotycznego w P. Zamiejskiej (...) w O., realizowanego w ramach projektu pn. „Modernizacja i rozbudowa wraz z doposażeniem obiektu L. na potrzeby ośrodka fizjotycznego (...) Centrum (...) we W. w P. Zamiejskiej w O.”. Prace wykonywane były w II etapach. Zakończenie robót z I i II etapu miało nastąpić do dnia 1 sierpnia 2013 r.

Strony umowy wyraziły zgodę na zaangażowanie przez wykonawcę podwykonawcy. Wykonawca jest odpowiedzialny za działania, uchybienia i zaniedbania podwykonawców i jego pracowników w takim samym stopniu jakby to były jego własne działania. Ustalono, że umowa pomiędzy wykonawcą i podwykonawcą stanowi integralną część niniejszej umowy.

(dowód: umowa w sprawie zamówienia publicznego o roboty budowlane nr(...). z dnia 12.01.2012 r., k. 123 – 132);

W dniu 20 maja 2013 r. powodowie jako podwykonawca zawarli z Generalnym Wykonawcą – (...) Spółką z o.o. w S. umowę o roboty budowlane nr (...), na mocy której zamawiający zlecił, a powodowie przyjęli do realizacji z materiałów własnych kompleksowe wykonanie robót elektrycznych w ramach zadania inwestycyjnego pn. „Modernizacja i rozbudowa wraz z doposażeniem obiektu L. na potrzeby ośrodka fizjotycznego (...) Centrum (...) we W. w P. Zamiejskiej w O.” – etap nr 2.

Zakres prac powierzonych podwykonawcy obejmował kompleksowo prace:

- wykonanie instalacji wewnętrznej linii zasilającej (...),
- wykonanie instalacji gniazd wtykowych,
- wykonanie instalacji systemu przyzywowego,

- wykonanie instalacji oświetlenia,
- wykonanie instalacji telefonicznej i informatycznej,
- instalacji systemu przywoławczego i kontroli dostępu,
- wykonanie instalacji odgromowej,
- wykonanie zasilania instalacji elektrycznej wentylacji i klimatyzacji,
- opracowanie dokumentacji powykonawczej i jakościowej.

Zgodnie z § 3 umowy termin rozpoczęcia prac strony ustaliły od dnia 21 maja 2013 r., zaś zakończenie robót elektrycznych miało nastąpić do dnia 10 października 2013 r., a przekazanie kompletnej dokumentacji powykonawczej i jakościowej do 15.10.2013 r. (ust. 1).

Zamawiający w terminie 5 dni roboczych od podpisania umowy miał zgłosić wykonawcę do inwestora (...) jako swojego podwykonawcę. Po uzyskaniu akceptacji ze strony inwestora zamawiający niezwłocznie przekaże wykonawcy informację potwierdzającą jego akceptację (§ 3 ust. 6).

Wynagrodzenie ustalone zostało przez strony na kwotę ryczałtową netto w wysokości 263 315,12 zł (§ 4 ust. 1 umowy).

Płatność za wykonany przedmiot umowy następować miała przelewem na konto wykonawcy wskazane w umowie, w terminie 30 dni od daty wpływu poprawnie wystawionej faktury do siedziby zamawiającego. Rozliczenie przedmiotu umowy odbywać się miało na podstawie faktur częściowych wystawianych na koniec każdego miesiąca, na podstawie podpisanego przez kierownika budowy protokołu finansowego zaawansowania robót (§ 5).

Strony umowy ustaliły, że w przypadku nie przedstawienia gwarancji bankowej zamawiający jest uprawniony do zatrzymania z wystawionych przez wykonawcę faktur VAT kwotę stanowiącą równowartość 100% zabezpieczenia (z ostatniej faktury). Zatrzymana kwota miała zostać zwrócona na pisemny wniosek wykonawcy p uzupełnieniu zabezpieczenia w formie gwarancji bankowej (§9).

(dowód: umowa nr (...) z dnia 20.05.2013 r., k. 28-34);

Generalny wykonawca (...) Sp. z o.o. doręczyła stronie pozwanej odpis umowy zwartej z podwykonawcą (...) s.c. w postaci skanu umowy z dnia 20.05.2013 r.

(dowód: wiadomość e-mail, k. 35);

W dniu 27 maja 2013 r. pomiędzy stroną pozwaną (...) Centrum (...) we W. a konsorcjum tworzonym przez (...) Sp. z o.o. i B. B. zawarty został aneks do umowy w sprawie zamówienia publicznego zawartej w dniu 12.01.2012 r. Zmianie uległ zapis § 8 ust. 3 umowy odnoszący się do podwykonawców. Na mocy aneksu wprowadzono w ust. 3 m.in. pkt f), w którym kompleksowe wykonanie robót elektrycznych takich jak: wykonanie instalacji wewnętrznej linii zasilającej (...), wykonanie instalacji gniazd wtykowych, wykonanie instalacji systemu przyzywowego, wykonanie instalacji oświetlenia, wykonanie instalacji telefonicznej i informatycznej, instalacji systemu przywoławczego i kontroli dostępu, wykonanie instalacji odgromowej, wykonanie zasilania instalacji elektrycznej wentylacji i klimatyzacji, opracowanie dokumentacji powykonawczej i jakościowej powierzono podwykonawcy PHU (...) s.c. B. M., B. K. w P..

(dowód: aneks nr (...) z 27.05.2013 r. do umowy nr (...) zap-wyb. z 12.01.2011 r., k. 43-44);

Powodowie jako podwykonawcy wystawiali cyklicznie na rzecz (...) Sp. z o.o. faktury VAT tytułem wykonanych robót. Faktury VAT wystawiane były w oparciu o wcześniej sporządzone protokoły finansowego zaawansowania wykonanych robót, wskazujące na rodzaj robót i asortyment oraz wartość robót wykonanych w danym okresie rozliczeniowym.

W okresie od dnia 21 maja 2013 r. do dnia 30 listopada 2013 r. powodowie wystawili trzy faktury VAT na łączną kwotę 126 004,57 zł (w tym f-ra VAT nr (...) na kwotę 54 245,14 zł, nr (...) na kwotę 25 019,43 zł, nr (...) na kwotę 46 740 zł) w oparciu o dołączone do faktur protokoły finansowego zaawansowania wykonanych robót. Protokoły zostały podpisane przez przedstawiciela wykonawcy i powodów jako podwykonawcy. Powyższe należności wynikające z faktur VAT zostały zapłacone przez (...) Spółkę z o.o.

(dowód: faktury VAT nr (...) wraz z protokołami finansowego zaawansowania robót, k. 45-53; polecenie przelewu na rzecz (...) s.c., k. 60-61);

Generalny wykonawca Spółka (...) z o. o. potrącił z faktury VAT nr (...) i zatrzymał kwotę 10 000 zł tytułem kaucji gwarancyjnej stanowiącej równowartość zabezpieczenia. Powodowie otrzymali kwotę 36 740 zł, podczas gdy faktura opiewała na sumę 46 740 zł.

(okoliczność bezsporna, a nadto polecenie przelewu z 03.01.2014 r., k. 61);

W późniejszym okresie powodowie wystawili jeszcze dwie faktury VAT tytułem wykonania robót instalacji elektrycznej:

- w dniu 06.02.2014 r. fakturę VAT nr (...) w oparciu o protokół finansowego zaawansowania robót za okres od 01.12.2013 r. do 06.02.2014 r. na kwotę 55 350 zł,

- w dniu 02.06.2014 r. fakturę VAT nr (...) w oparciu o protokół finansowego zaawansowania robót za okres od 07.02.2014 r. do 17.04.2014 r. na kwotę 55 222,18 zł

Termin płatności każdej z faktur wyznaczony był na 30 dni. Protokoły zaawansowania robót zostały podpisane przez wykonawcę jak i podwykonawcę.

(dowód: faktury VAT o nr(...) wraz z protokołami finansowego zaawansowania wykonanych robót, k. 54-59);

W dniu 16 sierpnia 2013 r. generalny wykonawca zwrócił się do inwestora – strony pozwanej – z poleceniem zapłaty z faktury nr (...) na kwotę 534 435 zł w formie bezpośredniej płatności kwoty 53 320,26 zł na rzecz podwykonawcy PHU (...) s.c. tytułem należności za fakturę nr (...). Jednocześnie wykonawca zrzekł się roszczenia do wysokości tej kwoty.

(dowód: pismo (...) Sp. z o.o. z 16.08.2013 r. - polecenie zapłaty, k. 63);

Pismem z dnia 03.10.2013 r. powodowie, jako podwykonawcy, zwrócili się do strony pozwanej (...) Centrum (...) we W. o zapłatę kwoty 53 320,26 zł tytułem należnego wynagrodzenia, w terminie 3 dni od daty otrzymania pisma. W odpowiedzi strona pozwana odmówiła zapłaty uznając żądanie za bezzasadne.

(dowód: pismo PHU (...) s.c. z 03.10.2013 r., k. 64; pismo (...) we W. z 10.10.2013 r., k. 65-67);

Pismem z dnia 9 kwietnia 2014 r. generalny wykonawca z powodu zatorów płatniczych zwrócił się do inwestora o dokonanie płatności z przysługujących mu należności z faktur VAT na zaspokojenie roszczeń podwykonawców w kwotach wskazanych w poleceniach zapłaty stanowiących załącznik do wezwania.

W poleceniu zapłaty nr (...) generalny wykonawca polecił zapłatę w formie bezpośredniej płatności kwoty 48 074,36 zł na rzecz podwykonawcy PHU (...) s.c. B. M., B. K..

(dowód: pismo V. z dnia 09.04.2014 r., k. 69; polecenie zapłaty nr 367e/V/03/14, k. 70);

W dniu 17 kwietnia 2014 r. strona pozwana złożyła generalnemu wykonawcy oświadczenie o odstąpieniu od umowy nr (...) zap.-wyb. z dnia 12.01.2012 r. Jako przyczynę odstąpienia wskazano niewykonanie przez wykonawcę robót w terminie ustalonym aneksem do umowy, tj. do dnia 18.04.2014 r. oraz nie przyjęcie harmonogramu robót dostarczonego do zamawiającego 27.03.2014 r. Jednocześnie strona pozwana wezwała (...) Spółkę z o.o. do przeprowadzenia inwentaryzacji robót w toku, jakie zostały wykonane od daty ostatnich protokołów finansowego zaawansowania wykonanych robót i pozostałych do wykonania.

(dowód: oświadczenie o odstąpieniu od umowy, k. 133-134);

W związku z odstąpieniem od umowy zamówienia publicznego strona pozwana pismem z dnia 18.04.2014 r. zwróciła się do powodów o przedstawienie dokumentacji pozwalającej na ustalenie poziomu zobowiązań (...) Sp. z o.o. za wykonane i odebrane roboty związane z realizacją inwestycji.

(dowód: pismo strony pozwanej z 18.04.2014r., k. 71);

W dniach od 18 kwietnia 2014 r. do 25 kwietnia 2014 r. przeprowadzana była inwentaryzacja robót wykonanych na terenie obiektu, przy udziale przedstawicieli inwestora i wykonawcy.

(dowód: protokoły z inwentaryzacji, k. 76-84);

Pismem z dnia 29 kwietnia 2014 r. powodowie poinformowali stronę pozwaną, że na dzień sporządzenia pisma wykonawca (...) SP. z o.o. zalega z zapłatą kwoty 55 350 zł tytułem należności z faktury (...) z 06.02.2014 r., której termin płatności upłynął z dniem 08.03.2014 r. Wskazano także, że zwrotowi podlegać będzie kaucja zabezpieczona na poczet należytego wykonania umowy. Jednocześnie, na podstawie art. 647¹ § 5 k.c. powodowie wezwali stronę pozwaną do zapłaty kwoty wynikającej z w/w faktury, w terminie 7 dni od dnia otrzymania pisma.

(dowód: pismo z 29.04.2014 r., k. 72);

Pismem z dnia 27 maja 2014 r. powodowie ponownie wezwali stronę pozwaną do zapłaty kwoty wynikającej z nieuregulowanej faktury VAT nr (...) z 06.02.2014 r. Jednocześnie powodowie poinformowali, że oświadczenie z dnia 14.03.2014 r. o nie zaleganiu przez firmę (...) Sp. z o.o. z płatnościami za okres od dnia 01.02.2014 r. do 28.02.2014 r. jest zgodne z prawdą, albowiem termin płatności za prace prowadzone w miesiącu lutym 2014 r. przypadał na dzień 18.03.2014 r.

W dniu 10.06.2014 r. powodowie wystosowali do pozwanego (...) Centrum (...) we W. ostateczne przesądowe wezwanie do zapłaty kwoty 65 350 zł wraz z odsetkami od dnia wymagalności do dnia zapłaty, wskazując, że na powyższą kwotę składa się należność z faktury VAT (...) na kwotę 55 350 zł oraz 10 000 zł tytułem zwrotu kaucji gwarancyjnej.

Pismem z dnia 17 czerwca 2014 r. strona pozwana odmówiła zapłaty żądanej kwoty z uwagi na jej bezzasadność. Wskazano, że roszczenie z faktury VAT (...) z dnia 06.02.2014 r. stoi w sprzeczności z oświadczeniem złożonym przez osoby reprezentujące PHU (...) s.c.z dnia 14.03.2014 r., z którego wynika, że na ten dzień nie występują wierzytelności wobec generalnego wykonawcy.

W odpowiedzi na pismo pozwanej powodowie, poprzez ustanowionego pełnomocnika, w piśmie z dnia 09.07.2014 r. podtrzymali żądanie co do kwoty 63 350 zł oraz dodatkowo wezwali stronę pozwaną do zapłaty kwoty 55 222,18 zł tytułem faktury VAT nr (...) z dnia 02.06.2014 r. wystawionej w związku z zakończeniem inwentaryzacji wykonanych robót.

(dowód: korespondencja stron, k. 97-110).

Sad zważył, co następuje:

Przy tak ustalonym stanie faktycznym powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Bezspornym w sprawie był fakt zawarcia umowy o roboty budowlane pomiędzy pozwanym (...) Centrum (...) we W. jako inwestorem i konsorcjum wykonawców w składzie: (...) Sp. z o.o. w S. (lider) i B. B. jako wykonawcą. Również bezsporne było samo zawarcie umowy pomiędzy wykonawcą (...) Sp. z o.o. a powodami B. M. (1) i B. K. (1) prowadzącymi działalność gospodarczą pod firmą PHU (...) s.c. w P. jako jego podwykonawcą. Strona pozwana nie negowała także faktu samego wykonania robót przez firmę powodów.

W niniejszej sprawie powodowie jako podwykonawcy domagali się zasądzenia od strony pozwanej (...) Centrum (...) we W. będącej inwestorem kwoty 120 572,18 zł tytułem wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane, przy czym żądana kwota obejmowała także kaucję gwarancyjną w wysokości 10 000 zł, na podstawie art. 647¹ § 5 k.c. Podnosili, iż inwestor znał wszystkie postanowienia umowy o podwykonawstwo, miał wiedzę o terminach zapłaty, zasadach rozliczeń i wysokości wynagrodzenia oraz skutków odstąpienia od umowy.

Niewątpliwie powodów łączyła zawarta z generalnym wykonawcą (...) Sp. z o.o. umowa o roboty budowlane w rozumieniu art. 647 k.c., pomimo braku jej nazwania. Przedmiotem zobowiązania powodów było bowiem wykonanie – zgodnie z dokumentacją projektową – części obiektu w postaci kompleksowej instalacji elektrycznej, do którego wykonania zobowiązany był generalny wykonawca. W orzecznictwie Sądu Najwyższego powszechnie uznaje się, że o zakwalifikowaniu umowy jako umowy o roboty budowlane, o jakiej mowa w art. 647 i nast. k.c., decydują cechy przedmiotowe umowy. Trzeba bowiem zauważyć, że jeżeli jej przedmiotem jest przedsięwzięcie o większych rozmiarach, zindywidualizowanych właściwościach fizycznych i użytkowych, w umowie nadto przewidziano wymóg projektowania i zindywidualizowany nadzór, to umowę należy kwalifikować jako umowę o roboty budowlane.

Słusznie zatem podstawy żądania pozwu powodowie upatrują w art. 647¹ § 5 k.c., który stanowi, że zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę. Przyjmuje się powszechnie, że gdy rezultat świadczenia podwykonawcy wchodzi w skład obiektu stanowiącego przedmiot świadczenia wykonawcy w ramach umowy o roboty budowlane, można usprawiedliwić nałożenie na inwestora obowiązku zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy, połączonego węzłem solidarności z obowiązkiem zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy przez wykonawcę. Okolicznością usprawiedliwiającą nałożenie tego obowiązku jest zrealizowanie części świadczenia wykonawcy na rzecz inwestora kosztem podwykonawcy, tj. bez otrzymania za to należnego wynagrodzenia od wykonawcy. Wszystkie te okoliczności stanowiące niejako przesłanki odpowiedzialności inwestora zostały zachowane w niniejszej sprawie.

Umowa o podwykonawstwo, choć powiązana z umową zawartą pomiędzy inwestorem a wykonawcą, kreuje odrębny stosunek zobowiązaniowy. Sytuację prawną podwykonawcy wyznacza przede wszystkim treść umowy zawartej z wykonawcą. Odpowiedzialność inwestora, powstała w następstwie wyrażenia przez niego zgody na zawarcie umowy podwykonawczej, ma charakter dodatkowej gwarancji uzyskania wynagrodzenia przez podwykonawcę. Wynika ona z bezwzględnego przepisu ustawy i dla jej przedmiotu oraz granic pozbawione znaczenia są stosunki wewnętrzne oparte na umowie inwestor – wykonawca (tak SN w wyroku z 16.04.2014 r., V CSK 296/13). W tym też kontekście należy odwołać się do istoty wprowadzenia do Kodeksu cywilnego przepisu art. 647¹ § 5 na mocy ustawy z dnia 14 lutego 2003 r. (Dz. U. nr 49 poz. 408). Celem zawartego w tym przepisie unormowania, wskazanym w uzasadnieniu projektu ustawy, było przeciwdziałanie negatywnemu zjawisku niepłacenia wynagrodzenia za prace wykonane przez podwykonawców - małych i średnich przedsiębiorców. Podkreślić należy, że zgodnie z ugruntowanym już stanowiskiem wyrażanym w piśmiennictwie jak i judykaturze, przytoczony przepis statuuje ustawową bierną solidarność o charakterze gwarancyjnym w postaci odpowiedzialności ex lege za cudzy dług, co jest odstępstwem od zasady prawa obligacyjnego, zgodnie z którą skuteczność zobowiązań umownych ogranicza się do stron zawartego kontraktu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2007 r., V CSK 457/06, niepubl., i uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2008 r., III CZP 6/08, OSNC 2008, nr 11, poz. 121).

Nie ulega wątpliwości, że prace, których dotyczą przedmiotowe faktury zostały przez powodów jako podwykonawcę wykonane, co zostało nadto stwierdzone protokołami finansowego zaawansowania wykonanych robót podpisanymi przez upoważnione do tego osoby ze strony podwykonawcy i wykonawcy. Strona pozwana broniła się w toku procesu przed zapłatą powołując się na oświadczenie złożone przez powodów o braku zalegania przez (...) Sp. z o.o. z płatnościami na dzień złożenia oświadczenia. Wskazywali, iż faktura nr (...) obejmuje okres wykonywania robót od dnia 01.01.2014 r. do dnia

06.02.2014 r., a zatem ujęty został oświadczeniem. Z twierdzeniem strony pozwanej nie sposób się zgodzić. Podnieść bowiem należy, że zgodnie z § 5 umowy płatność za wykonany przedmiot umowy następować miała przelewem na konto wykonawcy wskazane w umowie, w terminie 30 dni od daty wpływu poprawnie wystawionej faktury do siedziby zamawiającego. Powyższa faktura wystawiona została w dniu 6 lutego 2014 r. a doręczona została do siedziby generalnego wykonawcy w dniu 18 lutego 2014 r. i od tej daty należy liczyć 30-dniowy termin na uregulowanie należności. Zatem w dacie złożenia oświadczenia tj. w dniu 14 marca 2014 r. należność wynikająca z faktury VAT nr (...) nie była jeszcze wymagalna. Wymagalność świadczenia oznacza bowiem stan, w którym wierzyciel ma prawną możliwość żądania zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności. Skoro nie upłynął jeszcze termin płatności rację trzeba przyznać powodom, iż oświadczenie było złożone w sposób prawidłowy. Jednakże nawet, gdyby było inaczej to i tak powodowie mieliby prawo domagać się niezapłaconych należności. Gwarancyjny charakter odpowiedzialności inwestora oznacza bowiem, że odpowiada on za niezapłacone podwykonawcy wynagrodzenie za wykonane roboty. Strona pozwana zaś nie negowała faktu ich wykonania.

Strona pozwana podnosiła także, że nie ponosi solidarnej odpowiedzialności za zobowiązanie wynikające z faktury VAT nr (...) z dnia 02.06.2014 r. opiewającej na kwotę 55 222,18 zł, albowiem w momencie jej wystawienia inwestora nie łączył już stosunek umowny z wykonawcą. Zarzut ten należy również uznać za chybiony. Rozwiązanie bowiem umowy pomiędzy inwestorem a wykonawcą nie zwalnia przecież wykonawcy od obowiązków wynikających ze stosunku prawnego nawiązanego pomiędzy wykonawcą a podwykonawcą. Jak wskazał to Sąd Najwyższy (wyrok z dnia 16 kwietnia 2014 r., V CSK 296/13) analogicznie ocenić trzeba skutki odstąpienia inwestora od umowy łączącej go z wykonawcą. Taka czynność prawna inwestora nie uchyla obowiązku rozliczenia pomiędzy wykonawcą i podwykonawcą i w konsekwencji nie może też prowadzić do wyłączenia jego własnej odpowiedzialności za wynagrodzenie należne podwykonawcy za roboty wykonane w ramach umowy o podwykonawstwo. Podkreślono, z czym Sąd orzekający w pełni się zgadza, że przyjęcie odmiennej interpretacji byłoby zaprzeczeniem funkcji przepisu art. 647¹ § 5 k.c.

Wreszcie wskazać trzeba na spór co do obowiązku zwrotu kaucji gwarancyjnej w wysokości 10 000 zł. Strona pozwana utrzymywała, że roszczenie o zwrot kaucji gwarancyjnej jest niezasadne. Wskazywała, że podwykonawca nie może obciążać inwestora odpowiedzialnością za zapłatę należności umownych czy też kwot tzw. kaucji zabezpieczającej. W tym miejscu przytoczyć należy zapisy umowy o podwykonawstwo. W § 9 ust. 3 umowy strony ustaliły, iż w przypadku nie przedstawienia gwarancji bankowej zamawiający jest uprawniony do zatrzymania z wystawionych przez wykonawcę faktur VAT kwoty stanowiącej równowartość 100% zabezpieczenia (z ostatniej faktury). Zatrzymana kwota miała zostać zwrócona na pisemny wniosek wykonawcy po uzupełnieniu zabezpieczenia w formie gwarancji bankowej. Wobec braku ustanowienia przez podwykonawcę zabezpieczenia w formie nieodwołalnej, bezwarunkowej gwarancji bankowej, wykonawca (...) Sp. z o.o. dokonała w dniu 03.01.2014 r. potrącenia kwoty 10 000 zł tytułem kaucji gwarancyjnej z faktury VAT nr (...) z dnia 06.12.2013 r.

Zgodzić należy się z argumentacją powodów co do obowiązku zwrotu również tej kwoty. Przede wszystkim zauważyć należy, że zatrzymana przez kontrahenta powodów kwota 10 000 zł została potrącona z należnego im wynagrodzenia za prace wykonane w okresie od dnia 24.09.2013 r. do 30.11.2013 r., a zakres tych prac i ich wykonanie zostało potwierdzone przez strony umowy w protokole finansowego zaawansowania wykonanych robót. Powyższa kwota stanowiła zatem część wynagrodzenia powodów, natomiast jak już wspomniano odpowiedzialność inwestora ma charakter dodatkowej gwarancji uzyskania wynagrodzenia przez podwykonawcę. W konsekwencji uznać należało, że na stronie pozwanej jako inwestorze ciążył obowiązek zwrotu zatrzymanej kaucji jako części wynagrodzenia powodów. Kaucja gwarancyjna służyć miała ewentualnemu naprawieniu szkody wynikłej z nienależytego wykonania robót

przez powodów jako podwykonawców. Strona pozwana w toku postępowania nie zarzucała powodom nienależytego wykonania prac elektrycznych, do których wykonania byli oni zobowiązani w ramach realizowanego projektu a wręcz potwierdziła ich wykonanie.

Również zarzut przedwczesności roszczenia w zakresie kaucji gwarancyjnej okazał się chybiony. Wskazać tu należy, że wobec wykonawcy (...) Sp. z o.o. w toku realizowania umowy została ogłoszona upadłość. Stosownie natomiast do przepisu art. 91 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze zobowiązania pieniężne upadłego, których termin płatności świadczenia jeszcze nie nastąpił, stają się wymagalne z dniem ogłoszenia upadłości.

O odsetkach orzeczono, **zgodnie ze zmienionym przez powodów żądaniem w tym zakresie**, na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. mając na uwadze terminy w jakich powodowie wzywali pozwanego jako inwestora do zapłaty dochodzonych należności.

Mając powyższe na uwadze i na podstawie powołanych przepisów prawa orzeczono jak w punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., mając na uwadze wynik procesu.

Powodowie wygrali sprawę w całości, a zatem to na stronie pozwanej ciążył obowiązek zwrotu kosztów procesu poniesionych przez powodów. Na koszty te złożyły się wynagrodzenie pełnomocnika powodów w kwocie 3 600 zł wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz opłata sądowa uiszczona od pozwu w kwocie 6 030 zł.